

ZDRAVSTVENA NEGA IN BABIŠTVO V ZRCALU OBJAV STROKOVNE REVIJE

Andreja Mihelič Zajec

Spoštovane bralke in bralci!

S koledarskim letom 2005 se je iztekel mandat glavni in odgovorni urednici in članom uredniškega odbora Obzornika zdravstvene nege. Upravni odbor Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije je za mandatno obdobje 2006–2010 na svoji 9. seji imenoval novo odgovorno urednico in na 11. seji (9. 2. 2006) člane novega uredniškega odbora. Nekdanja glavna in odgovorna urednica Vera Grbec bo z bogatimi izkušnjami na področju uredniškega dela v letu 2006 pomagala novo imenovanim članom uredništva.

Obzornik zdravstvene nege je strokovna revija, ki je v prvi vrsti namenjena ciljni populaciji bralcev: medicinskim sestram, bobicam, profesorjem zdravstvene vzgoje in tehnikom zdravstvene nege. Objavlja strokovne in znanstvene članke predvsem s področja zdravstvene nege, ter odpira tudi možnost za objave drugih strokovnjakov, kadar le-ti posredujejo informacije, uporabne za zdravstveno nego. Zdravstveno nego je možno, tako kot vsako drugo stroko, ovrednotiti tudi skozi prizmo objav. Pri tem je zagotovo v ospredju kriterij kakovosti, ki mora v vsebinskem pogledu ustrezati spoznanjem stroke oziroma znanosti, v metodološkem pomenu pa znanim in jasno definiranim pravilom strokovnega pisanja.

Kadar sta opažena in zabeležena kakovost člankov v strokovno-informacijskem prostoru Slovenije in v tujini, je to pomembno priznanje avtorjem člankov in posredno tudi stroki. V letu 2005 je Obzornik zdravstvene nege uvrščen na seznam strokovnih revij Ministrstva za šolstvo, znanost in šport, ki so citirane v mednarodnih bibliografskih bazah in objavljajo izvirne znanstvene članke (Grbec, 2005).

Ob vseh naglih spremembah, ki smo jim priča v številnih in različnih delovnih okoljih zdravstvene in babiške nege, se postavlja vrsta vprašanj. Z branjem aktualne strokovne literature si lahko potešimo radovednost, razblinimo dvome, potrdimo lastno razmišljanje ali sistematično uredimo in dopolnimo obstoječe znanje. Zato v prvi vrsti potrebujemo motivacijo in čas. Pomembno pa je tudi, da vemo, kako napisano informacijo razumeti, interpretirati in vrednotiti. To je proces, ki se ga da naučiti, potem pa ga je potrebno tudi neprestano izvajati. Vsak članek lahko analiziramo s pomočjo kritičnega branja ter na osnovi znanj iz

metodološke in oblikovne analize primarnega dokumenta.

Sedanost je naš čas, čas v katerem imamo kot poklicna skupina in posamezniki v njej možnost prispevati k razvoju stroke. Ni dovolj, da sprejemamo svoj poklic zgolj kot delovno obveznost. Poiskati moramo priložnost, da smo soudeleženi in odgovorni pri ustvarjanju, prenosu in uporabi znanja, torej tudi pri pisanju in branju strokovnih in znanstvenih člankov ter drugih prispevkov. Včasih medicinskim sestram in bobicam za to manjka poguma. Mnoge so prepričane, da je pisanje rezervirano le za redke nadarjene posameznike. Takšna razmišljanja pa so daleč od resničnosti. Pisanja strokovnih člankov se da naučiti. Možnost ponujajo visokošolski študijski programi. Eden od dobrih načinov je, da »gledamo«, kako to delajo drugi. Tudi pri pisanju velja znani rek: »vaja dela mojstra«. Ta vaja je trdo delo, zajeto v proces pisanja, ki je nagrajeno z občutkom zadovoljstva, ko je članek končan. Zapisana beseda ima veliko težo. S trenutkom objave postane informacija trajna. Dana v uporabo je izpostavljena nenehnemu preverjanju ter analizam. Če se vzpostavi komunikacija tudi v obratni smeri, pomeni vsaka konstruktivna in strokovno utemeljena kritika prispevek, in je dobrodošla.

Praksa zdravstvene nege mora biti znanstveno utemeljena. Temeljiti mora na dokazih, ki slonijo na raziskovanju, izkušnjah ali teoriji. Znanstveno utemeljena praksa je orodje za spremembe. Značilnost profesionalcev je, da se odločajo za spremembe in prevzemajo za to tudi odgovornost (Tschudin, 2004).

Raziskovanje v zdravstveni negi mora biti razširjeno, dostopno in ne sme biti samo sebi namen. Imeti mora uporabno vrednost. Včasih se zdi, da obstaja globok prepad med tistimi, ki raziskujejo in tistimi, ki naj bi rezultate raziskav uporabili ali z drugimi besedami, prenesli v prakso. K premagovanju tovrstne ovire pripomore avtor raziskave z utemeljitvijo njene praktične in uporabne vrednosti.

Teorija usmerja prakso z izsledki raziskovalnega dela. S teorijo dosežemo razumevanje znanja (George, 2002).

Torej: praksa, raziskovanje in teorija lahko le v medsebojni povezanosti dobijo lastno vrednost. Zna na teoretičarka zdravstvene nege Ernestine Wiedenbach je povezavo nazorno opisala s stavkom: »Teorije se rojevajo v praksi, potrjujejo z raziskovanjem in

se ponovno vračajo v prakso» (George, 2002). Prenos raziskovalnega znanja v prakso je kompleksen proces, ki poteka korak za korakom in zahteva veliko mero ustvarjalnosti, pazljivo načrtovanje in vodenje. Teorija in raziskovanje sta pomembna za razvoj prakse zdravstvene nege.

Ob prvi letošnji številki revije, s skorajda štiridesetletno tradicijo, lahko napovemo aktualno temo tekočega leta. Mednarodni svet medicinskih sester ob priložnosti praznovanja mednarodnega dneva medicinskih sester 12. maja že vrsto let pripravlja gradivo, ki vsebuje informacije in zbirko orodij za delo. Moto letošnjega praznovanja je: »Z ustreznim zaposlovanjem rešujemo življenja« (Safe staffing saves lives). Koncept ustreznega zaposlovanja se je pojavil kot rezultat sprememb v sistemu zdravstvenega varstva po vsem svetu (International Council of Nurses, 2006). Medicinske sestre in poklicne organizacije medicinskih sester imajo priložnost razširiti posamične ali skupinske aktivnosti čez celo leto.

Naj sklepno razmišljanje nadomesti prvi cilj uredniške politike Obzornika zdravstvene nege, ki je: pri-

dobivanje čim več kakovostnih prispevkov in skrb za nadaljnje razvijanje kakovosti ter posledično krepitev ugleda revije. Samo po sebi je razumljivo, da je izpolnitev zastavljenega cilja za uredništvo zavezujoča, vendar je ob tem potrebna tudi velika aktivnost avtorjev. Dobrodošli, želeni in pričakovani so odzivi bralcev, kajti revija je namenjena predvsem prav vam.

Prepričani smo, da je skupni končni cilj vseh, ki smo povezani z zdravstveno ali babiško nego, kakovostna zdravstvena in babiška nega.

Literatura

1. George JB. Nursing theories: the base for professional nursing practice .(5ed) New Jersey: Prentice Hall, 2002: 209.
2. Grbec V. Obzornik zdravstvene nege, zdravstvo in družba. Obzor Zdr N 2005; 39: 173.
3. International Council of Nurses: International nurses day – 12 May 2006 – Safe staffing saves lives. <http://www.icn.ch/indkit.htm>, dostopno 26.02.2006.
4. Tschudin V. Etika v zdravstveni negi: razmerja skrbi. Ljubljana: Educy: Društvo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov, 2004.